

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki

w sprawie **M. P.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 24 kwietnia 2025 r.,

wystąpienia, na podstawie art. 42 § 4 k.p.k., przez Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Krakowie o rozpoznanie wniosku M. P. o wyłączenie wszystkich sędziów tegoż Sądu od rozpoznania jego sprawy o sygn. akt II AKa 75/24,

postanowił:

wystąpienia nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Występując ze wskazaną powyżej inicjatywą, którą potraktować należało jako wystąpienie w trybie art. 42 § 4 k.p.k. (art. 118 § 1 k.p.k.), Przewodniczący Wydziału II Karnego Sądu Apelacyjnego w Krakowie wskazał, że M. P. złożył wniosek o wyłączenie od rozpoznania jego sprawy wskazanych sędziów Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Wniosek ten oskarżony umotywował tym, że pokrzywdzony zawarł umowę o roboty budowlane na rzecz Sądu Apelacyjnego, co w ocenie autora wniosku może stanowić podstawę do naruszenia zasady bezstronności. W uzupełnieniu tego wniosku jego autor podniósł zaś, że pokrzywdzony ma pozostawać w stałym kontakcie z tym Sądem z uwagi na serwisowanie wykonanych przez niego robót.

Przedmiotowe wystąpienie o wyłączenie sędziów Sądu Apelacyjnego w Krakowie nie zasługiwało na uwzględnienie z uwagi na brak podstawy z art. 42 § 4 k.p.k. Powyższy przepis ma bowiem zastosowanie jedynie wtedy, gdy w wyniku wyłączenia poszczególnych sędziów od orzekania w sprawie nie można utworzyć składu sądu do rozpoznania wniosku o wyłączenie kolejnego sędziego, którego też wniosek dotyczy, a któremu w związku z wyłączeniem innych sędziów sprawa została przekazana do rozpoznania. Taka sytuacja procesowa w niniejszej sprawie jednak nie wystąpiła.

Przypomnieć tu trzeba, że Kodeks postępowania karnego nie przewiduje wyłączenia sędziego *in abstracto*. Rozważanie wyłączenia sędziego w oparciu o art. 40 § 1 lub 41 § 1 k.p.k. wchodzi w rachubę jedynie w odniesieniu do konkretnego sędziego wyznaczonego już do udziału w sprawie, a nie sędziego, który jedynie potencjalnie może zostać do sprawy wyznaczony. Stanowisko to prezentowane jest już od dawna w orzecznictwie (zob. np. postanowienia SN: z dnia 23 listopada 2004 r., V KK 195/04; z dnia 22 lipca 2009 r., SNO 53/09; z dnia 30 czerwca 2010 r., WD 7/10; z dnia 10 października 2014 r., SNO 51/14, czy np. postanowienie SA w Warszawie z dnia 2 maja 2012 r., II AKo 65/12). Stąd też słusznie wywodzi się, że jeżeli do udziału w sprawie wyznaczony został konkretny sędzia, to wniosek o wyłączenie sędziego (sędziów) niewyznaczonego do udziału w tej sprawie, a nawet wszystkich pozostałych sędziów sądu właściwego, aktualizuje się i podlega rozpoznaniu w sposób przewidziany w art. 42 § 4 k.p.k. tylko wtedy, gdy wyznaczony sędzia został następnie wyłączony, a w jego miejsce wyznaczono sędziego objętego tym wnioskiem (zob. np. przywołane już postanowienie SN z dnia 23 listopada 2004 r., V KK 195/04).

Skoro zgodnie z art. 40 § 1 i art. 41 § 1 k.p.k. wyłączenie dotyczy sędziego wyznaczonego do udziału w sprawie, a ową „sprawą” w rozumieniu tych przepisów jest postępowanie zmierzające do rozstrzygnięcia o przedmiocie postępowania, to przyjąć należy, że w rozpoznawanej sprawie będzie to kwestia rozpoznania apelacji. Powyższe oznacza zatem, że wniosek o wyłączenie sędziego może zostać skutecznie złożony tylko w stosunku do sędziego, a w składach kolegialnych sądu - sędziów, którzy zostali wyznaczeni do rozpoznania sprawy. Nie odnosi się on zaś bezpośrednio do pozostałych sędziów danego sądu, gdyż nie można

wyłączyć sędziego „na przyszłość” od rozpoznania sprawy w trybie postępowania o wyłączenie sędziego. Takie wyłączenie może nastąpić jedynie z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości na podstawie 37 k.p.k. Wówczas bowiem dochodzi do wyłączenia wszystkich sędziów danego sądu od rozpoznania sprawy, ale jest to zawsze wyłączenie sądu, a nie sędziów.

Jeżeli zatem, jak wskazano wyżej, wniosek o wyłączenie może dotyczyć tylko sędziego (sędziów) wyznaczonego do rozpoznania sprawy, to wskazanie we wniosku wszystkich sędziów danego sądu nie zmienia tej zasady i nie powoduje wyłączenia innych sędziów od jego rozpoznania. Należy bowiem w takiej sytuacji procesowej wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów odczytać jako skutecznie złożony tylko w stosunku do sędziego (sędziów) już wyznaczonego do rozpoznania sprawy (art. 118 § 1 k.p.k.). Dopiero wówczas, gdyby ten sędzia (sędziowie) został wyłączony od rozpoznania sprawy, a następnie po kolei wyłączeni zostali poszczególni sędziowie danego sądu i pozostał tylko jeden, którego też wniosek dotyczy, to wówczas sędzia ten powinien przekazać wniosek do rozpoznania sądowi wyższego rzędu w trybie art. 42 § 4 zd. 2 k.p.k. W konsekwencji zatem sędziowie wymienieni we wniosku o wyłączenie wszystkich sędziów danego sądu, którzy nie zostali wyznaczeni do rozpoznania sprawy, mogą rozpoznać ten wniosek, gdyż wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie ich bezpośrednio nie dotyczy. Taki też pogląd wyrażono już w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. postanowienie SN z dnia 21 czerwca 2012 r., III KO 34/12).

Z powyżej wskazanych względów nie było zatem w niniejszej sprawie podstawy prawnej do przekazania do Sądu Najwyższego wniosku M. P. o wyłączenie sędziów Sądu Apelacyjnego w Krakowie. W sprawie nie doszło bowiem do takiej sytuacji procesowej, aby na skutek wyłączeń poszczególnych sędziów wyznaczanych do udziału w sprawie, nie byłoby możliwości utworzenia składu sądu stosownie do treści art. 42 § 4 k.p.k. Wystąpienie to stwarza przy tym niepotrzebne przekonanie, że sędziowie Sądu Apelacyjnego mogą być zasadnie podejrzewani o brak bezstronności, skoro wystąpiono do innego sądu o ich wyłączenie od rozpoznania sprawy w sytuacji, w której poza subiektywnym przekonaniem skazanego nie zostały wskazane powody mogące wywołać uzasadnioną wątpliwość co do ich bezstronności w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.

[J.J.]

[a.ł.]